

Posudek vedoucího bakalářské práce Michaely Kříženecké
Bolest v textech Naděždy Plíškové

Výtvarnice a básnířka Naděžda Plíšková je nejpozději od devadesátých let 20. století akceptována širokou kunsthistorickou obcí jako jedinečná grafička, kreslířka a autorka nápaditých ironických objektů a plastik, ale s akceptací literárních kritiků a historiků to je složitější. Do hesláře tištěného Slovníku českých spisovatelů po roce 1945 (1998) se např. nedostala vůbec (její heslo bylo nakonec zpracováno až pro elektronickou verzi v roce 2008), v tzv. akademických dějinách je jí věnováno šest řádek petitu, obojí v prakticky nicneříkající, a tedy zkreslující optice.

Originalita jejího slovesného díla, které se vymyká zkonvencionalizovaným postupům soudobého kontextu od sedmdesátých do devadesátých let 20. století, byla přitom dávno rozpoznána a z nejrůznějších perspektiv pojmenována (nesou ji např. nejen obezřele vybírající pořadatelé strojopisných sborníků a zástupci samizdatových časopiseckých redakcí před rokem 1989, ale i stati J. Lopatky [1991], S. Machonina [1992] nebo A. Stankoviče [1998]).

Michaelu Kříženeckou zaujal na básních a prózách Nadi Plíškové rozměr bolesti. Texty ji oslovily tak naléhavě, že v první verzi své bakalářské práce pojednala – jak to napsat výstižně – o „skutečné“ lidské bolesti, kterou jsou lidé schopni si navzájem způsobovat. Slovo „skutečné“ přitom dávám do uvozovek ne proto, že bych si myslel, že na oné bolesti by nebylo nic opravdového, nýbrž proto, abych zdůraznil, že literární projev „bolí“ jinak než pád ze žebříku, fyzické násilí či zranění kuchyňským nožem.

Současně tím naznačuju, jak velký kus cesty při psaní bakalářské práce Michaela Kříženecká urazila. V odevzdané verzi spisu nyní ukazuje – obyčejně řečeno –, jak to Plíšková udělala, že její texty mohou evokovat mj. také zakoušení lidské trýzně. Rozbor tvaru předmětných básní a próz (zdůrazňuji zejména paragrafy o frázování, vizualizaci a skazovosti neboli „říkanosti“) stejně jako přehled motivických těžisek (zde podtrhuji zvláště pasáže o mateřství a vyčerpanosti) představuje Plíškovou vůbec ne jako intuitivní nebo improvizující spisovatelkou osobnost, ale jako autorku, která má o podobě svého textu naprostou jistotu.

Sledovat, resp. být účasten zrodu bakalářské práce bývá někdy dobrodružství. V těch lepších případech to znamená pomáhat pozvolnému získávání stylové půdy pod nohama a stále ostřejšímu vyjasňování vlastního tématu. V případě Michaely Kříženecké nešlo jen o radost z rasantně se zlepšujícího textu, ale i z poznání o evidentně osvojovaných zkušenostech, kdy autorka v nové verzi neopakovala chyby nebo prohřešky z verzí předchozích. Prokázala schopnost poučeného literárněteoretického studia, práce s literaturou předmětu a interpretace. Doporučuji její práci k obhajobě a navrhuji hodnocení „výborně“.